

บทที่ 6

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ประวัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมไฟฟ้าในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรม บทบาท สถานภาพและการดำรงอยู่ของชาวไฟฟ้า รวมถึงการวิเคราะห์ตรวจสอบสังเคราะห์เชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ของชาวไฟฟ้า ได้ข้อสรุปโดยรวมดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยเชิงเนื้อหา

การสรุปผลการวิจัยเชิงเนื้อหาเป็นการสรุปผลการวิจัยเชิงย่อความ ตามที่ได้ศึกษา ดังนี้

1. ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ไฟฟ้า

ไฟฟ้าในประเทศไทย เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีเชื้อสายเดียวกับไทใหญ่ แต่เดิมอาศัยอยู่ในมณฑลยูนนานประเทศจีน จนถึง พ.ศ. 1758 จากนั้นได้อพยพไปอยู่แถบชายแดนตอนเหนือของพม่า และอาศัยอยู่ในพม่าได้ประมาณ 400 ปี (พ.ศ. 1758-2319) ปกครองด้วยระบบเจ้าฟ้าที่ได้รับการแต่งตั้งจากเมืองกอง ใน พ.ศ. 2319 จึงได้อพยพเข้ามายังเมืองอัสสัม ซึ่งในระยะแรก

ตั้งบ้านเรือนขึ้นที่บริเวณหนองเต่า (รัฐอรุณาจักรประเทศในปัจจุบัน) ต่อมา พ.ศ. 2393 ชาวไฟฟ้าได้อพยพมาแม่น้ำบุรีดิฮิง และได้ตั้งหมู่บ้านน้ำฟ้าเกขึ้นมาอยู่อาศัยจนถึงปัจจุบัน

ชะตาชีวิตของชาวไฟฟ้าขึ้นอยู่กับเมืองกองและเมืองมา หากเมืองเหล่านี้ประสบปัญหาในการปกครองหรือถูกรุกรานจากศัตรู ไฟฟ้าเกก็จะได้รับผลกระทบไปด้วย ไฟฟ้าเกจึงมีการย้ายถิ่นฐานหลายครั้ง ในแต่ละครั้งมีสาเหตุ ดังนี้

- 1.1 การขยายอาณาเขตของเจ้าฟ้าผู้ครองเมือง
- 1.2 การยอมจำนนจากการรุกรานของพม่า
- 1.3 ความต้องการที่ดินทำกินและแหล่งน้ำแห่งใหม่ที่เพียงพอกับจำนวนประชากร

การศึกษาประวัติศาสตร์ไฟฟ้าเป็นการศึกษาจากคำบอกเล่าและจากจารึกหลักศิลาที่ผู้มีความรู้ไฟฟ้าได้ถ่ายทอดให้ผู้วิจัยฟัง ด้วยจะได้เป็นการเผยแพร่ข้อมูลเบื้องต้นของชาวไฟฟ้าเป็นภาษาอื่นบ้าง ชาวไฟฟ้าร่วมกันสร้างสำนึกทางชาติพันธุ์จากจารึกหลักศิลา โดยในปัจจุบัน

ผู้รู้ไทพ่าเกได้รวบรวมและมีการจัดพิมพ์เผยแพร่เป็นภาษาอัสสัมมิตและภาษาไทพ่าเก เพื่อให้เยาวชนได้รู้ถึงประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของตนเอง จากการสอบถามความเป็นมาของชาวไทพ่าเก แล้วพบว่าชาวไทพ่าเกมีความภาคภูมิใจที่ตนเองนั้นเป็นเชื้อสายของเจ้าฟ้า การที่มีผู้สนใจประวัติศาสตร์ของตนเองนั้น ทำให้ชาวไทพ่าเกต้องรวบรวมข้อมูลและศึกษาไปพร้อม ๆ กันกับผู้ทำวิจัย เป็นการต่อยอดให้ต้องรู้ประวัติศาสตร์ตนเองลึกยิ่งขึ้น ซึ่ง ฉัตรทิพย์ นาถสุภา (2540, หน้า 60-61) กล่าวถึงการศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ว่ามีความสำคัญมาก ยิ่งรู้ประวัติศาสตร์ลึก ก็ยิ่งรู้ถึงศักดิ์ศรี มีที่ยืน เข้าใจที่ยืนและบทบาท ถ้าชาวบ้านยังรู้ประวัติศาสตร์ของกลุ่มชาติพันธุ์ตนเองย้อนกลับ ไปยาวนานเท่าใด ก็ยังมีจิตสำนึกเข้มแข็งที่จะรักษาชุมชนนั้น ๆ และพัฒนาให้รุ่งเรืองต่อไปข้างหน้า

2. ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม

หมู่บ้านของไทพ่าเกมีการปกครองตนเอง เรียกการปกครองว่าระบบ “พัน” หรือวงศ์ตระกูล ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทพ่าเกสรุปได้ดังนี้

2.1 โครงสร้างทางสังคม ชาวไทพ่าเกจะนับถือ “กันเต เจ้ามวน หรือเจ้าสลา” เป็นประมุขของเผ่าพันธุ์และเป็นที่พึ่งทางใจ การปกครองชุมชน มี “เจ้าม่าน” หรือเจ้าบ้าน เป็นผู้ปกครองชุมชน ครอบครัวจะมี ปู่ หรือ พ่อ เป็นเจ้าเรือน

2.2 โลกทัศน์ของชาวไทพ่าเก จำแนกเป็นด้านต่าง ๆ

2.2.1 โลกทัศน์ที่มีต่อพระพุทธศาสนา ชาวไทพ่าเกทุกคนจะมีความเชื่อและศรัทธาในองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อสร้างหมู่บ้านก็จะสร้างวัดขึ้นมาเพื่อเป็นสถานปฏิบัติกิจเกี่ยวกับศาสนา และเป็นที่พึ่งทางใจ ในอดีตวัดยังเป็นสถานศึกษาเล่าเรียนให้กับเด็กผู้ชายด้วย

2.2.2 โลกทัศน์ของชาวไทพ่าเกที่มีต่อชาวเมืองอื่น ชาวไทพ่าเกเป็นกลุ่มชนที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีกับกลุ่มอื่น ๆ ทำให้มีแขกต่างบ้านต่างเมืองแวะมาหมู่บ้านเป็นจำนวนมาก

2.3 การแต่งกาย ผู้หญิงจะนุ่งซิ่น มีลวดลาย มีผ้าคาดตั้งแต่อกมาถึงช่วงเอว เรียกว่า นั้งวาด ในอดีตจะนุ่งนั้งวาดแทนเสื้อ แต่ปัจจุบันได้นำเสื้อมาสวมทับ เด็กผู้หญิงจะนุ่งซิ่นที่มีเชิงหลากหลายหรือกระโปรง และใช้นั้งวาดสีขาว หญิงสาวที่ยังไม่แต่งงานจะนุ่งซิ่นเชิงมีลวดลาย มีเส้นสีเหลือง แดง และเขียว ส่วนหญิงสูงวัยหรือที่แต่งงานแล้วจะนุ่งซิ่นสีดำ หรือสีเข้ม นั้งวาดสีเหลือง สีแดง หรือสีเขียว บางคนมีผ้าโพกหัว ผู้ชายจะนุ่งโสร่ง เรียกว่า ผ้า ทอสีคล้ายเชิงซิ่นของผู้หญิง สวมเสื้อเชิ้ตแบบทั่วไป ทั้งแขนสั้นและแขนยาวที่ไม่มีสีสันจุดด่างและรูปแบบซับซ้อน เน้นที่ความสุภาพ และคล่องตัวเวลาทำงาน

การนุ่งนั้งวาดของผู้หญิงไทพ่าเกสันนิษฐานได้ว่าประยุกต์มาจากผ้าซัดเดอร์ (ผ้านุ่งหญิงอินเดีย) ส่วนการนุ่งโสร่งของผู้ชายนั้นรับวัฒนธรรมการแต่งกายมาจากพม่า

2.4 อาหารการกินของชาวไทพ่าเก ข้าวคืออาหารหลัก โดยจะนำมาห่อใบตองแล้วหนึ่ง เรียกว่า ข้าวห่อ กินกับผักต้ม เช่น ผักกูด ถั่วฝักยาว ไม่นิยมเนื้อสัตว์ อาหารรสไม่จัดปรุงรสด้วยเกลือ มีเกลือดำและเกลือขาว ต้มน้ำชาต่างน้ำ ชาวไทพ่าเกนิยมหุงข้าวในกระบอกไม้ไผ่ เรียกว่า ข้าวหลาม ระหว่างที่รับประทานอาหารชาวไทพ่าเกเชื่อว่าถ้ารับประทานจากมือบุคคลอื่นจะทำให้คนในครอบครัวทะเลาะเบาะแว้งกัน

2.5 ภาษาของไทพ่าเก เมื่ออยู่ในชุมชนจะพูดด้วยภาษาพ่าเกอยู่นอกชุมชนจะพูดภาษาอัสสัมมิส หรือภาษาอินดี ภาษาไทพ่าเกมีพยัญชนะ 18 หน่วย หน่วยเสียง 17 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระ 10 หน่วยเสียง และหน่วยวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง เป็นกลุ่มอักษรไทที่รับรูปอักษรมาจากอักษรมอญโบราณ ส่วนภาษิตของไทพ่าเกนั้นเป็นคำสอนสั้น ๆ ให้ความหมายลึกซึ้ง สอนการใช้ชีวิต การปฏิบัติตนให้เป็นคนดี

3. ความเชื่อ ศาสนาและประเพณี

ชาวไทพ่าเกนับถือศาสนาพุทธ จะมีวัดทุกหมู่บ้านและมีเจ้าอาวาส เรียกว่า “เจ้าสลา” หรือกันเต วัดเป็นศูนย์รวมทางจิตใจที่สำคัญ ในแต่ละบ้านจะมีหิ้งพระ เรียกว่า “เข่งพรา” มี “กันฮ้อง” เป็นที่สำหรับสวดมนต์ และมีเครื่องเช่น โห้ว เรียกว่า “ตั้งหอม”

3.1 ประเพณีทางศาสนา

3.1.1 ปอยไม้ก้อสุมไฟ จัดขึ้นประมาณเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ในคืนข้างขึ้น (ขึ้น 15 ค่ำ) ในพิธีจะนำไม้มากองรวมกันสูง 6-10 เมตร ลักษณะของกองไม้จะกองเป็นรูป 3, 5, 7, หรือ 8 เหลี่ยม ประดับประดาด้วยธงกระดาษอย่างสวยงาม

3.1.2 ปอยเนินสี่ หรือ ประเพณีเดือนสี่ จัดขึ้นประมาณเดือนมีนาคมของทุกปี โดยจะทำ “เจ็ดตี” หรือเจดีย์ที่ริมฝั่งน้ำหก เชื่อว่าเจดีย์นี้เป็นสัญลักษณ์ของความสงบสุขและปรีณิพพาน

3.1.3 ปอยสังแก่น หรือประเพณีสงกรานต์จัดขึ้นประมาณเดือนเมษายนของทุกปี โดยจะจัดพิธี 3 วัน หรือ 7 วัน มีการสงน้ำพระพุทธรูปและพระสงฆ์ เชื่อว่าเป็นการทำความสะอาดชำระล้างสิ่งเลวเพื่อเตรียมเข้าสู่วันใหม่ และเป็นการฉลองปีใหม่ด้วย

3.1.4 ปอยเนินหก หรือพุทธชยันตี จะจัดขึ้นในวันข้างขึ้น (ขึ้น 15 ค่ำ) เป็นประเพณีเพื่อฉลองวันครบรอบประสูติ ตรัสรู้ และปรีณิพพานของพระพุทธเจ้า โดยจะช่วยกันทำความสะอาดภายในวัด และประดับด้วยผ้าสี ดอกไม้ และธงขนาดใหญ่ ในระหว่างเทศกาลจะเปิดไฟที่วัดให้สว่างไสวทั้งคืน เพทอเป็นการแสดงถึงความรุ่งเรือง โชติช่วงของชีวิต

3.1.5 ปอยเข้าวา และวา 3 เนิน (เดือน) หรือประเพณีวันเข้าพรรษา จะจัดในวันขึ้น 15 ค่ำ ประมาณเดือนมิถุนายน หรือกรกฎาคม ไปจนถึงเดือนกันยายน หรือตุลาคม ของทุกปี ในช่วง 3 เดือนนี้ ชาวบ้านจะไปวัดในวันก่ำ ฟังพระสวดมนต์และเทศน์ในตอนเช้า ผู้เฒ่าผู้แก่ก็จะรักษาศีล

อาจอยู่ที่วัดจนถึงช่วงบ่าย นอกจากนี้ในช่วงเข้าพรรษาจะมีประเพณีอื่น ๆ อีกด้วย คือ ประเพณีจาละ จัดขึ้นก่อนถึงวันเข้าพรรษา โดยจะเตรียมผลไม้และสิ่งของเครื่องใช้สำหรับพระสงฆ์ใส่ตะกร้า รุ่งเช้าชาวบ้านจะไปที่วัดถวายตะกร้าแด่พระสงฆ์ ประเพณีโมเหง โม คือ ดอกบัว เห่ง คือ 1,000 จัดขึ้นระหว่างเทศกาลเข้าพรรษา ชาวบ้านจะไปเก็บดอกบัวมาถวายพระสงฆ์ในตอนเย็น และอยู่รักษาศีล และประเพณีแม่ปี จัดขึ้นในวันสุดท้ายของเทศกาลเข้าพรรษา วันนี้ชาวบ้านจะต้องตักน้ำแต่เช้าตรู่ เพื่อเตรียมรักษาศีล

3.1.6 ปอยออกกวา หรือประเพณีออกพรรษา จะจัดขึ้นใน วันสุดท้ายของวา 3 เดือน ชาวบ้านจะไปฟังพระสวดมนต์และฟังเทศน์ที่วัดในตอนเช้า และจัดเตรียมเครื่องบริขารและข้าวของเงินทองต่าง ๆ แห่ไปรอบหมู่บ้าน และนำไปถวายวัดเพื่อเป็นการบำรุงวัดและทำบุญแก่พระสงฆ์

3.1.7 ปอยกะถินา ปอยกะถิง หรือประเพณีทอดกฐิน จัดขึ้นประมาณเดือนพฤศจิกายนของทุกปี เป็นการถวายผ้ากฐินสำหรับพระสงฆ์ เชื่อว่าการถวายผ้ากฐินเป็นมงคลอันสูงสุดในชีวิต

3.1.8 ปอยคำซาง หรือประเพณีบวชสามเณร เป็นพิธีการเฉลิมฉลองของการบรรพชาสามเณร นิยมจัดขึ้นในช่วงปลายเดือนมีนาคม หรือเดือนเมษายน โดยจะจัดขึ้นเป็นจำนวน 3 วัน คือวันแรกเรียกวันโกนที่เรียกว่า “ซางลอง หรือ ส่างลอง” วันที่สอง เรียก “วันรับแขก” วันสุดท้าย คือ “วันบวช”

3.1.9 ปอยกันตอสงฆ์ จัดขึ้นในวันข้างขึ้นของเดือน 12 เพื่อเป็นการขอขมาลาโทษแก่พระสงฆ์ ซึ่งอาจจะล่วงเกินด้วยกาย วาจา ใจในรอบปีที่ผ่านมา

3.1.10 ปอยปีเหม่อ หรือประเพณีปีใหม่ จัดขึ้นประมาณเดือนธันวาคมของปี เป็นประเพณีที่เน้นกิจกรรมเพื่อความบันเทิง เพื่อให้ชาวบ้านได้มาสังสรรค์ร่วมกัน

ประเพณีและความเชื่อทางศาสนาของชาวไทพม่าเก่านั้นมีความคล้ายคลึงกับประเพณีของไทยอยู่หลายประเพณี เช่น ประเพณีสงกรานต์ พิธีการและความเชื่อเหมือนกับของไทย ประเพณีเดือนหกหรือพุทธชยันตี คือ วันวิสาขบูชาของไทย ปอยเข้าวา และปอยออกกวา คือ ประเพณีเข้าพรรษาและออกพรรษาของไทย จาเล คือ บุญสลากภัต ปอยกะถินา คือ ประเพณีทอดกฐินหลังจากออกพรรษาแล้ว

3.2 ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต

3.2.1 ประเพณีการเกิด หญิงไทพม่าเกเมื่อตั้งครรภ์จะต้องดูแลร่างกายให้สะอาดและสุขภาพดี คิดถึงแต่เรื่องดี ๆ ไม่ฆ่าสัตว์ทุกชนิด กินอาหารจำพวกผักต่าง ๆ ลูกที่คลอดออกจะเรียก โต๊กฟาก (ตักฟาก) หลังจากคลอดอย่างน้อย 7 วัน แม่เด็กจะห้ามทำกิจกรรมทุกชนิด ตักข้าว

กินก็ทำไม่ได้เรียกช่วงนี้ว่า กำโคง หลังจากนั้นจะทำพิธีเอาลงนุโน้ หรือพิธีการอาบน้ำเด็กแรกเกิด และตั้งชื่อ โดยจะตั้งตามเพศ และลำดับการเกิด แล้วให้ศิลาให้พรแก่เด็ก

3.2.2 ประเพณีการแต่งงาน พิธีแต่งงานฝ่ายชายต้องเป็นผู้จัดการ เจ้าบ่าว เรียกว่า “ปะมาว” เจ้าสาว เรียก “ปะสาว” พิธีแต่งงานของชาวไทพ่าเกจะไม่มีสินสอดทองหมั้น ในวันแต่งงานฝ่ายชายจะเตรียม ปลาสาม 2 ห่อ ไปยังบ้านฝ่ายหญิง โดยฝ่ายหญิงจะนำปลาสามไปปรุงอาหาร และนำมาต้อนรับแขก ไม่นิยมแต่งงานกับคนต่างกลุ่ม หากฝ่าฝืนญาติจะหย่าร้างกัน จะเชิญ “เจ้าม่าน” เจ้าบ้านหรือผู้อาวุโสมาเป็นสักขีพยาน คัดสินยุติความสัมพันธ์ของชายหญิง ในพิธีแต่งงานจะมี “วานไข่” 2 ใบ ใบแรกมีไข่ดิบ 4 ฟอง เป็นตัวแทนบรรพบุรุษของครอบครัว เรียกว่า “เจ้าผีน้ำ” คือ เจ้าผีดำหรือผีบ้านผีเรือน และใบที่สองมีไข่ต้ม 4 ฟอง เป็นตัวแทนของ พ่อ แม่ รวมทั้งยังมีพานหมอกยา โดยในพานจะมีเงินรูป เป็นการแสดงความเคารพนับถือและขอมาต่อผู้อาวุโส พ่อแม่ และญาติสนิท

3.2.3 ประเพณีการตาย เมื่อมีคนตายจะต้องอาบน้ำศพ และแต่งกายด้วยเสื้อผ้าใหม่ โดยใส่ในลักษณะกลับด้านนอกด้านใน แล้วตัดที่ด้านหลังข้อมือและชายเสื้อให้ขาด ศพเก็บไว้ที่บ้านได้ 1 วันและต้องรีบนำศพไปป่าช้าก่อนเที่ยงวัน การหามศพไปป่าช้าจะหันท้าศพไปข้างหน้า ผู้หามศพจะไม่หันมองด้านหลัง เมื่อเสร็จจากพิธีเผาหรือฝังแล้ว วันรุ่งขึ้นนิมนต์พระมาที่บ้าน ถ่อมตรา (ทำพิธีสงฆ์) 7 วัน และหลั่งสังกาน (ถวายจีวร) หลั่งลิ้ก (ถวายหนังสือธรรมะ) ในวันสุดท้าย จากนั้นไปปักดั่งขน (ปักธงยาว) ไว้ที่ริมน้ำหก หากตายในวันอังคาร หรือวันเสาร์ จะไม่เก็บศพไว้ที่บ้าน ต้องเอาไปไว้ที่ป่าช้าและเผาหรือฝังทันที ส่วนศพที่ตายด้วยอุบัติเหตุจะฝัง หากมีพระเสียชีวิต จะใช้วิธีฝัง และไม่ให้ฝังพร้อมกับบุคคลทั่วไป ศพของพระสามารถเก็บไว้ได้ถึงหนึ่งปี ชาวไทพ่าเกเชื่อว่าผู้ที่ไปร่วมงานศพเมื่อกลับบ้านจะมีผีฮ้าย ภูติผี และเปรตตามมาด้วย และเชื่อว่า แม่ปี ผีเฮิน จะไปร่วมงานศพด้วย เมื่อกลับมาบ้าน ขวัญ เช่น ขวัญเงิน ขวัญคำ ขวัญน้ำ และขวัญอื่น ๆ จะเข้าบ้านไม่ได้ ชาวพ่าเกก็จะเอาหนามมาผูกขอ ไปแขวนไว้ที่ประตูบ้าน เพื่อป้องกันภูติผีที่ตามมา เมื่อถึงบ้านแล้วก็จะอาบน้ำทันที แล้วผูกไหมเรียกขวัญ

ประเพณีเกี่ยวกับชีวิตของไทพ่าเกในปัจจุบันยังคงดำรงอยู่ ทั้งด้านพิธีการปฏิบัติ และด้านความเชื่อ อาจมีการปรับเปลี่ยนเล็กน้อยในด้านของรูปแบบ เช่น ในประเพณีการเกิดที่มีการลดพิธีการในตอนคลอดลง เพราะในปัจจุบันมีระบบสาธารณสุขที่ทันสมัยเมื่อคลอดผู้เป็นแม่จะบาดเจ็บน้อยลง ส่วนพิธีการในขั้นตอนอื่นก็ยังคงอยู่ และในพิธีแต่งงาน “ตั้งกา” หรือ สินสอดฝ่ายหญิงที่ไม่ต้องระบุจำนวนเงินจะให้เท่าไรก็ได้เพื่อให้ประเพณีนั้นคงอยู่

4. บ้านเรือนและวัด

4.1 เสินห้าง ไม่หาง ทองก่อ บ้านของชาวไทพำเกสรสร้างด้วยไม้ไผ่ผ่าซีกทั้งพื้นเรือน และผนัง มีใต้ถุนสูงและเสาเรือนขนาดใหญ่ เรียกว่า “เสินห้าง” เป็นเรือนเครื่องผูก หลังคามุงด้วย “ทองก่อ” หรือใบตองแห้ง ลักษณะบ้านจะมี 2 ส่วน คือด้านนอกเป็นที่โล่งสำหรับนั่งเล่น และด้านในจะแบ่งเป็นห้องนอน ห้องพระหรือห้องสวดมนต์ เรียกว่า “คอกตั้งซอม” ครัวจะอยู่ในตัวบ้าน เช่นเดียวกันเรียกว่า “เสินอ่อน” ในอดีตจะเป็นเรือนตอนเดียว ฝั้วาฐโสที่สดุของบ้านจะนอนห้องพระ เมื่อมีแขกมาหาที่จะไปนั่งที่ห้องพระ ไม่มีหน้าต่าง มีแต่ประตูแยกแต่ละส่วนของบ้าน เสาฝั้นำถือเป็นเสาเอกของเรือน จะมี 2 เสา อยู่ติดกับห้องพระและห้องนอนของเจ้าเสินมี “แข่งพริ้ง” หรือ หังพระอยู่ด้านหน้าของบ้านได้หลังคา จัดวงฝังสร้างเรือนทุกบ้านต้องหันหน้าบ้านไปทางแม่น้ำ ด้วยคติความเชื่อว่าในน้ำมีผี หรือ ฝัน้ำ อันเป็นการแสดงความเคารพต่อฝัน้ำ เพื่อให้ปากบักคุ้มครองสมาชิกในบ้านให้อยู่อย่างร่มเย็น

บ้านของไทพำเกสรนั้นก่อสร้างด้วยวัสดุในท้องถิ่น เน้นประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก รูปแบบเรือนเป็นเสาสูง เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำท่วมถึง บ้านของไทพำเกมีรูปแบบเหมือนกันกับบ้านของไทคำตี้ ไทอ้ายตอน ไทตุรง และไทคำยัง มีเรือนนอน ที่นั่งเล่น และครัวแยกกัน ซึ่งระวีวรรณ โอฬารรัตน์มณี (2556, หน้า 112-117) ได้กล่าวถึงรูปแบบบ้านของชาวไทในอีสานว่า กลุ่มไทในอีสานมีขนาดเล็กและเกาะกลุ่มกันเหนียวแน่น มีการรักษาแบบแผนบ้านเรือนไทได้ดีกว่ากลุ่มที่มีขนาดใหญ่ ลักษณะหมู่บ้านคล้ายกันกับภาคกลางของไทย มีแบบแผนอย่างไทใหญ่ และรับอิทธิพลของอินเดียเข้ามาบ้างเรื่องวัสดุและโครงสร้างที่ผสมเทคโนโลยีการใช้ดิน และลักษณะถิ่นฐานบ้านเรือนสะท้อนนิเวศวัฒนธรรมบ้านเรือนไทใหญ่ทุกประการ ด้วยเหตุที่คนไทไม่ว่าจะอพยพไปอยู่ในถิ่นฐานใดก็ยังคงยึดลักษณะไทได้จากการมองบ้านเรือนและวิถีถิ่นอยู่ที่เป็นไทเหมือนกันในทุกถิ่น

4.2 จอง หรือ วัด สร้างแบบง่าย ๆ ไม่มีลักษณะตายตัว เน้นประโยชน์ใช้สอยและสามารถแสดงถึงสัญลักษณ์ทางพุทธศาสนา ส่วนประกอบภายในวัด ประกอบด้วย 1. จอง หรือ วิหารสำหรับสวดมนต์ 2. เจ็ดตี หรือ เจดีย์ เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป 3. ม่านด้าบ เป็นสถานที่สำหรับไหว้พระสวดมนต์ และกันตอสงฆ์ 4. ธรรมูกะถัง หรือเรือนนุ่งสังฆาร เมื่อเจ้าขาง (เณร) ครบอายุบวชเป็นเจ้าแก (พระ) แล้ว จะมาทำพิธีบวชที่นี่ 5. จองพริ้งและฮางเฮอ เป็นที่บรรจพระพุทธรูปในช่วงสงกรานต์ ส่วนฮางเฮอเป็นที่ที่ให้ชาวบ้านมาสรงน้ำพระ 6. มุจะลินกา หรือ นาคมุจลินท์ 7. เสาอโสกา หรือ เสาของพระเจ้าอโสก 8. ธรรมเจดตี เป็นเจดีย์ฐานกลมยอดไว้สำหรับเก็บ “ล็กชาย” พระธรรมที่ชาวบ้านคัดลอกบนฝัและนำมาไว้ที่วัด 9. ซังกินซอม หรือ ครัว เป็นที่ประกอบและฉันท์อาหารของพระภิกษุ ส่วนด้านบนเป็นที่พักอาศัย 10. Library เป็นที่เก็บพระธรรมที่เขียนบนฝัและกระดาษและใช้ในการประกอบกิจกรรมทางศาสนา 11. เสินแจ็ก หรือ

เรือนรับแขก เป็นที่พักสำหรับฆราวาส 12. ตู้เจ้าสกลอยู่ เป็นอาคาร ด้านบนมีที่พักสำหรับพระสงฆ์ ที่มาจากต่างถิ่น และ 13. กุบเต และ เนือง กุบเต คือ กุฏิของพระสงฆ์ ส่วนเนือง คือ ห้องน้ำสำหรับพระสงฆ์

รูปแบบของวัดพบว่า ไม่มีลักษณะจำเพาะตายตัว มีบางส่วนที่รับรูปแบบศิลปะมาจากพม่า เช่น เสิงขยหลังคาของม่านด้าย ที่ประดับด้วยลวดลายที่ชายหลังคา นอกจากนี้ พระพุทธรูปหลายองค์ที่อยู่ในวิหารก็เป็นพระพุทธรูปที่ชาวพม่านำมาให้หลายคราด้วยกัน

5. บทบาท สถานภาพและการดำรงอยู่ของไทพ่าเก

กลุ่มชาติพันธุ์ไทพ่าเกในรัฐอัสสัม ประเทศอินเดีย เป็นกลุ่มชนขนาดเล็กที่อาศัยอยู่ท่ามกลางวัฒนธรรมขนาดใหญ่ของประเทศอินเดีย สภาวะการทางวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของชาวไทพ่าเกได้ถูกเบียดขับจากอำนาจของวัฒนธรรมใหญ่ของอินเดียอย่างต่อเนื่อง สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของพ่าเกจึงได้ปรับเปลี่ยน ไปบ้างตั้งแต่เริ่มก่อตั้งชุมชนในราว พ.ศ. 2393

5.1 “ปอย” ประเพณีเพื่อการดำรงอยู่ของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์

ปอยหรือประเพณีต่าง ๆ ของชาวไทพ่าเกในรัฐอัสสัม ประเทศอินเดีย เป็นหนึ่งในตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงปรากฏการณ์ทางด้านสถานภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทพ่าเกได้เป็นอย่างดี ประเพณีต่าง ๆ ของชาวไทพ่าเก แสดงให้เห็นถึงความเป็นตัวตนที่มีความแตกต่างแปลกแยกไปจากชาวชาติพันธุ์ไทกลุ่มอื่นในอัสสัมและอินเดียอย่างชัดเจน ชาวไทพ่าเกจะเป็นกลุ่มชนที่มีความเป็นปัจเจกชนทางด้านอัตลักษณ์ประเพณีอย่างมาก ให้การยอมรับหรือประพฤติดิปฏิบัติในแนวทางของประเพณีกลุ่มอื่นน้อยมาก

ปอยต่าง ๆ ของชาวไทพ่าเกจะเกี่ยวเนื่องกับการจัดงานบุญทางพุทธศาสนาเป็นสำคัญ ชาวไทพ่าเกทั้งในอดีตและปัจจุบันจะให้ความสำคัญกับงานประเพณีเป็นอย่างมาก รูปแบบของประเพณีที่เคยปฏิบัติสืบทอดกันมา ปัจจุบันก็ยังคงปฏิบัติตามรูปแบบที่บรรพบุรุษเคยปฏิบัติมา แสดงถึงความเข้มแข็งของชาวไทพ่าเกในการดำรงรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองเอาไว้ให้คงรูปแบบเดิมให้มากที่สุด หากในชุมชนมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประเพณี ชาวไทพ่าเกถือว่าเป็นพิธีกรรมที่ยิ่งใหญ่ต่อชุมชน ทุกคนก็จะแสดงความยินดีและมาร่วมกับประกอบพิธีกรรมตามประเพณีขึ้นด้วยความศรัทธา

ชาวไทพ่าเกเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจิตใจหนักแน่น มั่นคงในแนวทางความเชื่อเรื่องพระพุทธศาสนา มีการปฏิบัติตามแนวทางหลักคำสอนของพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด รักสันติภาพ รักความสงบและความร่มเย็นเป็นสุข ตามแนวคิดหลักของพุทธศาสนิกชน

“ปอย” กับบทบาททางสังคมไทพ่าเก

ปอย ที่จัดขึ้นในชุมชนเป็นประเพณีที่ชาวชุมชนปฏิบัติสืบทอดมาตั้งแต่ครั้งเริ่มสร้างหมู่บ้าน รูปแบบการจัดอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างก็เพียงเล็กน้อย โดยปอยมีบทบาทต่อชุมชนไทพ่าเกดังนี้

ปอย เป็นกิจกรรมที่สร้างโอกาสสำคัญต่อกลุ่มชนที่จะมาพบปะสังสรรค์กัน การพบปะเป็นวิธีการที่แฝงเร้นไว้ด้วยแนวคิดที่เป็นคุณประโยชน์ต่อชุมชนและกลุ่มชนในชุมชน การพบปะจะมีกิจกรรมหลายแบบอย่างเกิดขึ้น เช่น การแลกเปลี่ยนแนวคิด องค์ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เผยแพร่สืบทอดกันมาเป็นต้น การพบปะกันยังได้สร้างจิตสำนึกความอยู่ร่วมกัน และความสามัคคีกันของกลุ่มชนได้เป็นอย่างดี

ปอย มีนัยแฝงที่ช่วยสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเป็นการแสดงให้ชาวชนกลุ่มอื่นเห็นถึงมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพราะการจัดงานปอยเกิดขึ้นจากความร่วมมือกันของกลุ่มชนในชุมชน ที่ช่วยกันลงแรงประกอบพิธีกรรมตามประเพณีขึ้น ซึ่งความร่วมมือได้สร้างจิตสำนึกความสามัคคีกันระหว่างกลุ่มชน ปอยยังเป็นกิจกรรมที่สร้างโอกาสทางข่าวสารที่เผยแพร่ความเป็นตัวตนของไทพ่าเก

ปอย มีนัยช่วยสร้างจิตสำนึกให้แก่นักในชุมชนให้รักและหวงแหนในวัฒนธรรมของตนเองผ่านการปฏิบัติตามกิจกรรมตามประเพณีที่เกิดขึ้นในชุมชนที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน

ปอย หรือประเพณีของชาวไทพ่าเกจะช่วยสร้างขวัญและกำลังใจในการประกอบอาชีพ โดยการบวงสรวงผ่านประเพณีที่ประกอบขึ้นเพื่อให้ชาวชุมชนมีความรู้สึกมั่นคงมั่นใจในการประกอบอาชีพทางการเกษตรต่าง ๆ

ปอย หรือประเพณีชาวไทพ่าเกจะมีบทบาทในการให้การศึกษากับกลุ่มชนในชุมชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ ความสำนึกและความเป็นระเบียบต่อกลุ่มชนในชุมชน

ปอย หรือประเพณีของชาวไทพ่าเกมีบทบาทในการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ มาสู่กลุ่มชนรุ่นปัจจุบัน โดยเป็นการทำหน้าที่แฝงที่สำคัญคือการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีคุณค่าและสร้างจิตสำนึกต่อกลุ่มชนในชุมชนในการสร้างความรู้สึกราบรื่นใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

5.2 บทบาทและสถานภาพหญิงไทพ่าเกในการดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์

หญิงชาวไทพ่าเกจะได้รับการอบรมขัดเกลาให้อ่อนหวาน นุ่มนวล ให้มีความเป็นกุลสตรี เป็นแม่บ้านแม่เรือน นอกจากนี้ยังถูกขัดเกลาให้มีบทบาทส่งเสริมดำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชน ซึ่งถูกซึมซับ สืบทอดต่อ ๆ กันมา ผ่านกระบวนการปลูกฝังทางความคิดจากชนรุ่นก่อนมาสู่กลุ่มชนรุ่นปัจจุบัน หญิงไทพ่าเกจะให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก

ด้วยมีทัศนคติต่อการศึกษว่าการศึกษาจะช่วยให้ทุกคนมีชีวิตที่ดี มีความสุข ยกย่องคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น มีสุขภาพพลานามัยที่ดี รู้จักรักษาตนให้แข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ

สังคมของชาวไทพ่าเกหญิงและชาย จะห้ามและเนื้อต้องตัวกัน การคบหาจะต้องอยู่ในความดูแลจากพ่อแม่ทั้งของฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ภาพสะท้อนของผู้หญิงไทพ่าเกในเรื่องคุณค่าของพรหมจรรย์และการได้แต่งงาน เป็นผลมาจากความเชื่อว่าเป็นเพศอ่อนแอ ต้องมีที่พึ่งพาและบุคคลที่สามารถพึ่งพาได้นอกจากพ่อและแม่ ก็ยังมีสามีและบุตร ดังนั้นหญิงพ่าเกจึงต้องพยายามทำตัวเองให้ไม่มีมลทินเพื่อจะได้แต่งงานกับผู้ชายที่ดีที่สุด

“ผู้หญิง” กับบทบาททางสังคมไทพ่าเก

บทบาทของเพศหญิงในสังคมของชาวไทพ่าเก มีดังต่อไปนี้

บทบาทแม่ ถือได้ว่าเป็นบทบาทที่สำคัญที่สุดในชีวิตเพศหญิงชาวไทพ่าเกที่มีต่อครอบครัว ผู้หญิงมีบทบาทหน้าที่เพิ่มขึ้นเมื่อให้กำเนิดบุตร เมื่อบุตรกำเนิดมาเป็นเพศชายก็จะสามารถบวชเพื่อสืบสานพระศาสนาต่อไปได้ บทบาทของผู้หญิงจะมีส่วนสำคัญในการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาในทางอ้อมเกี่ยวกับการเตรียมสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานบุญตามประเพณีที่ประกอบขึ้นในชุมชน

บทบาทเศรษฐกิจชุมชน ผู้หญิงพ่าเกจะเป็นมีบทบาททางด้านการเป็นผู้ผลิตสำคัญทางการเกษตรหัดเทียมกับผู้ชาย นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการประกอบกิจการค้า เป็นผู้ควบคุมรายรับรายจ่ายของครอบครัว และผู้หญิงยังเป็นแกนกลางของระบบครอบครัวและเครือญาติ

บทบาททางพุทธศาสนา บทบาทของผู้หญิงอยู่ในการปฏิบัติธรรมในชั้นทาน โดยจะได้รับโอกาสให้เป็น “แม่งาน” ในงานบุญและงานปอยหรือประเพณีต่าง ๆ และบทบาทในการอุปถัมภ์ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา

5.3 ข้าวไท สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมในการดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์

การปลูกข้าวของชาวไทพ่าเกในอดีตจะปลูกไว้เพื่อบริโภคเป็นหลัก และจะนำไปแลกเปลี่ยนกับปัจจัยอื่นที่จำเป็น เช่น เสื้อผ้า ยารักษาโรค หรืออาหารประเภทอื่นๆ แต่ไม่นิยมนำไปขาย เชื่อว่าข้าวเป็นสิ่งที่มิบุญคุณ มีจิตวิญญาณ มีพระแม่โพสพประจำอยู่ การเรียกขานข้าวของชาวไทพ่าเก จำแนกเป็น 2 ชนิด ได้แก่ 1. ข้าวไท ที่ปลูกไว้บริโภคภายในครอบครัว โดยข้าวชนิดนี้จะปลูกและเก็บไว้บริโภคเท่านั้น ชาวไทพ่าเกมีแนวคิดที่ข้าวไทนั้นเป็นตัวแทนทางสัญลักษณ์ของความเป็นไท หรือสัญลักษณ์ความเป็นตัวตนของกลุ่มชนตนเอง 2. ข้าวเมืองนูนหรือข้าวกะลา ชาวไทพ่าเกจะปลูกข้าวชนิดนี้ไว้สำหรับขาย หรือแลกเปลี่ยนเป็นสินค้าประเภทอื่น

สรุปผลการวิจัยเชิงวิเคราะห์

การสรุปผลการวิจัยเชิงการวิเคราะห์เป็นการสรุปผลโดยอาศัยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ทำการศึกษาทั้งหมด สังเคราะห์ออกมาเป็นประเด็นสำคัญเชิงแนวคิด ดังต่อไปนี้

กลุ่มชาติพันธุ์ไทพ่าเกที่อาศัยอยู่ในรัฐอุสสัม ประเทศอินเดียเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ขนาดเล็ก เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในประเทศอินเดีย จึงจำเป็นต้องดิ้นรนเพื่อคงสภาพความเป็นตัวตนของกลุ่มชาติพันธุ์ไว้อย่างเหนียวแน่นที่สุด โดยมีการประยุกต์กระบวนการที่จะปรับประครองวัฒนธรรมของกลุ่มตนเองให้ดำรงอยู่ ชาวไทพ่าเกใช้วิธีการปลูกฝังความคิดเรื่องการให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมของกลุ่มตนเองส่งต่อจากรุ่นบรรพบุรุษมาสู่กลุ่มคนรุ่นปัจจุบัน และปลูกฝังไม่ให้อาณาวัฒนธรรมอื่น ๆ เข้ามาปะปนกับวัฒนธรรมของกลุ่มตนเอง เห็นได้จากการแต่งงาน ซึ่งถ้าเป็นการแต่งงานระหว่างหนุ่มสาวที่มาจากคนละกลุ่มที่ต่างวัฒนธรรม เช่น ฝ่ายหญิงเป็นชาวไทพ่าเกแต่ฝ่ายชายเป็นคนกลุ่มอื่น การจัดงานแต่งงานจะต้องจัดตามประเพณีของชาวไทพ่าเก ในบางครั้งไม่สามารถใช้รูปแบบการแต่งงานตามประเพณีของกลุ่มตนเองได้ ก็ต้องยินยอมให้มีการจัดงานแต่งงานตามรูปแบบประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ แต่อาจจะไม่ยอมให้ความสำคัญและบางคนอาจไม่เข้าร่วมในพิธีนั้น

อีกทั้งชาวไทพ่าเกได้ใช้วิธีการยกระดับความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองให้สูงกว่ากลุ่มชาติพันธุ์อื่นด้วยการการวางกรอบกำหนดภาพลักษณ์ให้กับข้าวที่เพาะปลูกในชุมชนออกเป็น 2 ลักษณะ ข้าวที่มีไว้สำหรับบริโภคในครอบครัวเรียกว่า “ข้าวไท” ข้าวที่เพาะปลูกไว้สำหรับขายไปให้กับคนกลุ่มอื่น หรือคนในประเทศอินเดียเรียกว่า “ข้าวกะลา หรือข้าวเมืองนูน” ชาวไทพ่าเกได้กำหนดภาพลักษณ์ข้าวเหล่านี้ว่าเป็นข้าวชั้นต่ำที่ตนเองไม่กิน โดยกำหนดความทรมานเพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้กับข้าวเหล่านี้ว่า “ข้าวกะลา หรือข้าวเมืองนูน”

วิธีการกำหนดกรอบคิดในเรื่องข้าวเป็นผลสืบเนื่องมาจากสังคมของชาวไทพ่าเกได้ถูกผลักดันให้เข้าไปอยู่ในชนชั้นที่ด้อยกว่ากลุ่มคนส่วนใหญ่ที่มีอยู่ในประเทศอินเดีย แต่เดิมนั้นข้าวทั้ง 2 ชนิดนี้ ก็คือข้าวชนิดเดียวกัน ข้าวกะลาคือข้าวที่เหลือจากการบริโภคในแต่ละปี ข้าวที่เหลือในยุ้งฉางเป็นข้าวเก่า ชาวไทพ่าเกจึงนำข้าวเหล่านี้ออกขายให้กับกลุ่มคนนอกชุมชน แต่ในปัจจุบันชาวไทพ่าเกได้แบ่งแยกพันธุ์ข้าวที่เป็นข้าวไทที่มีไว้สำหรับบริโภคในครอบครัว และพันธุ์ข้าวกะลาไว้สำหรับขายออกจากกันอย่างชัดเจน ชาวไทพ่าเกมีคำกล่าวเกี่ยวกับข้าวไทไว้ว่า “คนไทพ่าเกกินข้าวไทอร่อย ข้าวเมืองอื่นกินแล้วไม่อร่อย มันไม่เหมือนกัน”

ปรากฏการณ์เหล่านี้เป็นการแสวงหาอำนาจต่อรองของกลุ่มคนที่ด้อยอำนาจทางสังคมเป็นผลจากกลุ่มชนชาวไทพ่าเกได้ถูกเบียดและกดทับทางชาติพันธุ์จากคนกลุ่มใหญ่ของประเทศอินเดีย ที่ต้องการให้ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ กลายเป็นกลุ่มชนชายขอบของวัฒนธรรมอินเดีย หรือ

กลายเป็นชาติพันธุ์ชั้นรอง ซึ่งเมื่อชาวไทพ่าเกได้รับผลจากแรงเบียดขับเหล่านี้มากขึ้นจึงต้องแสวงหาอำนาจด้านต่าง ๆ เพื่อมาต่อรองกับกลุ่มชนส่วนใหญ่ในสังคมอินเดีย ด้วยวิธีการที่ชาวไทพ่าเกสามารถจะกระทำได้ตามวิธีการที่ได้กล่าวมาในข้างต้น

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ในข้อมูลเบื้องต้นที่รวบรวมได้จากหมู่บ้านน้ำพ่าเกในด้านสังคมและวัฒนธรรม ผู้วิจัยพบว่ายังมีประเด็นที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์แก่การศึกษาของไทย ในการศึกษาครั้งต่อไปมีข้อเสนอแนะในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ควรศึกษาเรื่องการจัดการท่องเที่ยวในหมู่บ้านน้ำพ่าเกเนื่องจากในปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวและนักวิจัยเข้าไปในหมู่บ้านเป็นจำนวนมาก เพื่อให้เกิดระบบการบริหารจัดการทั้งด้านการให้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ ระบบความปลอดภัยในชุมชนและสภาพแวดล้อมของชุมชนเอง รวมถึงการรวบรวมข้อมูลการจัดการท่องเที่ยวเบื้องต้นที่มีอยู่แล้วร่วมมือกับคนในชุมชนสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป
2. ในเบื้องต้นควรส่งเสริมให้มี “มัคคุเทศน์น้อย” ในชุมชน เนื่องจากหลายครอบครัวมีฐานะค่อนข้างยากจนและเยาวชนในชุมชนสามารถพูดภาษาท้องถิ่นและภาษาอังกฤษได้ถึงแม้จะไม่เข้าใจกันมากนัก แต่เยาวชนสามารถสอนภาษาไทพ่าเกให้แก่ผู้วิจัยได้ ยกตัวอย่างจากที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานภาคสนามพบว่า การสื่อสารภาษาไทพ่าเกกับเยาวชนทำให้เข้าใจได้ง่าย เยาวชนที่เป็นมัคคุเทศน์ให้กับผู้วิจัย มีอายุตั้งแต่ 8 ปี ไปจนถึง 18 ปี อีกทั้งเป็นการใช้เวลาว่างในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ของเด็ก ๆ ได้เป็นอย่างดี ในการเริ่มแผนงานสามารถติดต่อเพื่อเสนอหลักการและข้อคิดเห็นเพื่อจัดการอบรมแก่เยาวชนได้ด้วยการติดต่อประสานงานโครงการ Hapkhak ที่อยู่ด้านหน้าแม่น้ำ ซึ่งมี Mr. Paim Thee Gohain เป็นผู้รับผิดชอบโครงการบ้านรับแขกอยู่แล้วร่วมกันจัดทำแผนงาน
3. การศึกษา Law Book หรือ ธรรมศาสตร์ ซึ่ง Ai Cheng Hun Weingken ผู้เป็นเจ้าม่านคนปัจจุบันใช้ในการปกครองคนในชุมชนน้ำพ่าเก ในธรรมศาสตร์นี้ ว่าด้วยการกระทำผิดและบทลงโทษต่าง ๆ การศึกษาในเรื่องนี้จะต้องจัดสรรเวลาให้ตรงกันของทั้งผู้ทำวิจัยและผู้ให้ข้อมูล เนื่องจากภาษาในธรรมศาสตร์นี้เป็นภาษาไทพ่าเกโบราณ การอธิบายคำอาจใช้เวลานานมากกว่าการพูดคุยเรื่องทั่วไป
4. การศึกษาและเปรียบเทียบวรรณกรรมป๊อปปูล่าของไทพ่าเก ฉบับอีสานของไทย หรือฉบับของลาว เพื่อวิเคราะห์ลักษณะร่วมในวรรณกรรมหรือคติที่แตกต่างกัน อีกทั้งภาพสะท้อนวิถีชีวิตที่ปรากฏในวรรณกรรม และด้านอื่น ๆ ได้อีกหลายแง่มุม นอกจากนี้ยังมีวรรณกรรม

เรื่องอื่น ๆ นิทาน ภาณิตโบราณของไทยเก่าอีกเป็นจำนวนมากที่ยังไม่ได้วิเคราะห์ในภาษาไทย นักวิจัยไทยในสาขาต่าง ๆ สามารถแยกศึกษาได้เป็นหมวดหมู่ไป

5. ควรศึกษาข้อมูลการจัดทำพิธีกรรมที่ท้องถิ่นขึ้นมาในหมู่บ้านน้ำพาด เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับเก็บรักษาโบราณวัตถุ นิทรรศการและความรู้ทางภูมิปัญญาที่มีให้คงอยู่และให้เยาวชนรุ่นหลังได้ศึกษาต่อไปอีก จากการพบปะและได้พูดคุยกับชาวบ้านในชุมชนพบว่าฐานะของชาวบ้านนั้นค่อนข้างยากจนหากจะต้องรวบรวมเงินทุนเพื่อจัดหาวัสดุอุปกรณ์หรือสร้างสิ่งปลูกสร้างขึ้นมาใหม่นั้นเป็นไปได้ยาก แต่ชาวบ้านมีกำลังกายและกำลังความคิดที่สามารถร่วมมือกับนักวิจัยอย่างเต็มความสามารถ ในเบื้องต้นนี้อาจขอแบ่งพื้นที่ของโครงการบางส่วนที่มีอยู่แล้วมาจัดแสดงได้

6. ศึกษาร่างโครงการการฝึกอบรมระยะสั้นเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมไทพาดเบื้องต้น ให้แก่นักท่องเที่ยวและนักวิจัยที่เพิ่งเดินทางเข้ามายังหมู่บ้าน นักวิจัยสามารถขอความร่วมมือได้จาก หัวหน้าโครงการรับแขก และไกด์ท้องถิ่นที่พูดภาษาอังกฤษและภาษาไทพาด ซึ่งในขณะนี้จะมีจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน ในวันทำงาน ส่วนในวันหยุดสุดสัปดาห์ไกด์ท้องถิ่นมีจำนวนมากขึ้นเนื่องด้วยเป็นวันหยุดเรียนและหยุดงาน ถือเป็นการสร้างประสบการณ์จริงในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี